

Hoe zat het ook alweer met de argumentatieleer?

FRANS H. VAN EEMEREN

Wie had dat ooit kunnen denken? In 1984 gaven Rob Grootendorst en ik, onder de toen nogal futuristisch aandoende titel ‘Wat hebben we ook weer? Argumentatieleer!’, een beschrijving van de inhoud van een lesprogramma argumentatie op school. Ons idee was dat het bijzonder nuttig zou zijn om zo’n programma te onderwijzen, maar dat dit er wel niet zo gauw van zou komen. Zekerheidshalve wezen we erop dat het ook alleen maar zin heeft om aan zoiets te beginnen als er eerst gezorgd wordt voor geschikt lesmateriaal en – nog belangrijker – voor ter zake kundige leraren. Het is een onverwacht genoeg om te constateren dat momenteel niet alleen serieus geprobeerd lijkt te worden om te voorzien in het gewenste programma, maar ook in de vervulling van de voorwaarden voor het welslagen ervan. Misschien is het tegen deze achtergrond zinvol om nog eens op de argumentatietheorie terug te komen en enige kernbegrippen toe te lichten.

Argumentatietheorie

Argumentatietheorie is – dat zal wel bekend zijn – het vak waarin wordt nagegaan hoe verbale overtuigingspogingen tot stand komen en gestructureerd zijn, wanneer ze in de praktijk effectief zijn en wanneer ze uit een

oogpunt van redelijkheid effectief zouden behoren te zijn. Deze korte aanduiding maakt al wel duidelijk waarom het onderzoek dat in dit vak wordt uitgevoerd filosofische en theoretische, maar ook empirische, analytische en praktische componenten heeft. Een uitvoeriger beschrijving van het onderzoek in de argumentatietheorie en een overzicht van de verschillende benaderingen is te vinden in Van Eemeren (1996). Het is de bedoeling dat op basis van dit onderzoek procedures en methoden kunnen worden ontwikkeld om systematisch de meest storende verschillen tussen de argumentatieve werkelijkheid en het kritische ideaal weg te werken of in elk geval te verkleinen.

De wortels van de argumentatietheorie liggen in de klassieke oudheid, toen in de *analytica* (nu *logica* genoemd), de *dialectica* (de leer van het redelijke debat) en de *retorica* (de leer van het overtuigend spreken) al uitgebreid aandacht werd besteed aan problemen waar argumentatietheoretici zich nog steeds mee bezighouden. Helaas is de werkverdeling tussen de *dialectica* en de *retorica*, zoals de filosoof Stephen Toulmin met spijt heeft opgemerkt, later ontaard in een ideologische scheiding tussen twee aparte wetenschappelijke paradigma’s, met eigen redelijkheidside-

alen en eigen benaderingen van argumentatie. De *dialectica*, die geleidelijk aan helemaal is opgegaan in de *logica*, is het domein geworden van de natuurwetenschappers, die de deugdelijkheid van argumentatie uitsluitend met behulp van formele criteria willen bepalen. De *retorica*, die gereduceerd werd tot een stijl- en presentatieleer, is alleen nog een aandachtsgebied voor beoefenaren van de *humaniora*, die de deugdelijkheidscriteria voor argumentatie in de regel als cultuur- en tijdgebonden beschouwen.

Tegenwoordig worden in de argumentatietheorie pogingen ondernomen om het dialectische en het retorische redelijkheidsideaal weer met elkaar te verzoenen. Dit gebeurt door kwaliteitseisen die met het oog op de doelmatigheid aan argumentatie gesteld moeten worden zoveel mogelijk te verbinden met kwaliteitseisen die in de argumentatieve praktijk blijken te worden aangelegd. Deze benadering komt duidelijk tot uitdrukking in de argumentatietheorie die wij aan de Universiteit van Amsterdam hebben ontwikkeld, de ‘pragma-dialectiek’. Onze analyses van mondelinge of schriftelijke betogen en discussies zijn erop gericht om, uitgaande van een dialectisch model van de kritische discussie die idealiter aan elke vorm van argumentatie ten grondslag ligt, een pragmatische reconstructie te geven van het betoog of de discussie die recht doet aan alle aspecten van het argumentatieve taalgebruik en het retorisch manoeuvreren die voor een kritische beoordeling van belang zijn. Enkele begrippen die in zulke analyses een belangrijke rol spelen, zal ik hierna kort illustreren. Een uitgebreidere inleiding in de pragma-dialectische argumentatieleer is te vinden in Van Eemeren e.a. (1995).

Verzwegen argumenten en argumentatieschema’s

Om duidelijk vast te stellen waar iemand die argumenteert bij de beoordeling van diens

argumentatie aan gehouden kan worden, is het van belang om in de analyse de cruciale ‘verzwegen argumenten’ te expliciteren. Verzwegen argumenten zijn onderdelen van de argumentatie die niet onder woorden worden gebracht, maar toch deel uitmaken van de overtuigingspoging die door middel van de wel geformuleerde argumenten ondernomen wordt. Een verzwegen argument slaat als het ware een onzichtbare brug tussen het argument dat naar voren wordt gebracht en het verdedigde standpunt. Een voorbeeld hiervan is het verzwegen argument *I.I*’, dat een reconstructie vormt van de stap die noodzakelijk is om van argument *I.I* tot standpunt *I* te komen:

- I* Nelleke Noordvliets nieuwste boek is niet veel.
- I.I* Het gaat helemaal niet over het echte leven.
- I.I*’ (Goede boeken gaan over het echte leven.)

Waarom zou *I.I* relevant zijn voor *I* en *I* ondersteunen? Om dat te kunnen bepalen, moet het verband tussen beide worden geëxpliciteerd. Het gemakkelijkste is om daarbij te beginnen met het vaststellen van het ‘logisch minimum’: als argument, dan standpunt. Dat levert hier het volgende op: ‘Als Nelleke Noordvliets nieuwste boek niet over het echte leven gaat, is het niet veel.’ Is dat genoeg? Nee. Degene die argumenteert mag geacht worden niet alleen te bedoelen dat Noordvliets boek niet veel is als het niet over het echte leven gaat, maar dat boeken in de regel niet erg interessant zijn als ze niet over het echte leven gaan. Vandaar – via de tussenstap ‘Boeken die niet over het echte leven gaan, zijn niet interessant’ – de invulling ‘Goede boeken gaan over het echte leven.’ Van belang bij deze reconstructie is vooral dat de verleiding wordt weerstaan om noodzakelijke en voldoende voorwaarden met elkaar te verwar-

ren en de zaak om te keren: 'Boeken die over het echte leven gaan, zijn goed.'

In het algemeen verwijst het verzwegen argument naar een regel waarop degene die de betreffende argumentatie naar voren brengt zich impliciet beroept. Zulke regels berusten op hun beurt weer op bepaalde abstracte principes, die in de argumentatietheorie worden aangeduid als *argumentatieschema's*. Bij elk argumentatieschema behoren bepaalde 'kritische vragen', die bij de beoordeling van de argumentatie gesteld dienen te worden om na te gaan of deze deugdelijk is.

De volgende argumentatie bijvoorbeeld is gebaseerd op het argumentatieschema van de 'kentekenrelatie':

- 1 Dat restaurant is vast duur. [want]
 1.1 Het heeft wel drie sterren. [en]
 1.1' (Het is kenmerkend voor restaurants met drie sterren dat ze duur zijn.)

Een ander voorbeeld is de argumentatie die Janet Jackson volgens *Het Parool* (28-8-1993) gaf om aannemelijk te maken dat haar broer Michael Jackson zich niet schuldig kon hebben gemaakt aan rommelen met minderjarigen: 'Zijn inzet voor allerlei kinderorganisaties toont aan dat hij niet schuldig kan zijn.' Kennelijk acht Janet Jackson het vanzelfsprekend dat het kenmerkend is voor iemand die zich voor zoiets moois als kinderorganisaties inzet een goed (schuldeloos) mens is. Bij deze kenteken-argumentatie kunnen verschillende kritische vragen worden gesteld. Wijst de inzet voor kinderorganisaties wel noodzakelijk op goedheid? (Er waren mensen die vonden dat die inzet er juist op wees dat Michael Jackson wel schuldig was.) En is het wel altijd zo dat iemand die zich op één terrein voor iets goeds inzet ook op andere vlakken goed is? Zulke kritische vragen kunnen bij het gebruik van het argumentatieschema van de kentekenrelatie worden gesteld. Bij het argumentatieschema van de vergelijkingsrelatie of bij

dat van de causale relatie behoren weer andere kritische vragen (cf. Van Eemeren e.a. 1995).

Complex argumentatie en argumentatiestructuren

De argumentatie voor een standpunt kan uit één enkel argument (met een aanvullend verzwegen argument) bestaan en heet dan *enkelvoudig*:

- 1 Ik kan vanavond niet naar de film.
 [Hoezo?]
 1.1 Ik heb nog werk te doen.

De argumentatie is erop gericht [hier tussen haken aangeduide] kritiek op het standpunt te ondervangen of daarop te anticiperen. Als tevens geprobeerd wordt om (al dan niet geuite) kritiek op het gegeven argument te ondervangen, wordt de argumentatie *complex*. Er is dan sprake van *onderschikkende argumentatie*:

- 1 Je zult het verder alleen moeten doen.
 [Hoezo?]
 1.1 Ik heb geen tijd meer.
 [Hoezo niet?]
 1.1.1 Ik moet over een half uur de trein hebben.

Er is ook andersoortige complexe argumentatie. Bij de verschillende vormen van *nevenschikkende argumentatie* worden er meer argumenten ter verdediging van hetzelfde standpunt naar voren gebracht, waarbij de volgende argumenten als het ware anticiperen op (al dan niet geuite) tegenwerpingen tegen eerder gegeven argumenten - en deze tegenwerpingen beogen te pareren:

- 1 We zullen uit eten moeten.
 [Hoezo?]
 1.1a We hebben niets meer in huis.
 [We kunnen toch boodschappen doen?]
 1.1b De winkels zijn al dicht.
 [We kunnen toch Chinees halen?]

1.1c Ik kan geen Chinees meer zien!

In plaats van op tegenwerpingen tegen eerder gegeven argumenten te anticiperen en te proberen om die tegenwerpingen te pareren, kan er ook een *nieuwe* poging worden ondernomen om het standpunt te verdedigen. Dan is er sprake van *aparte, los van elkaar staande verdedigingspogingen* en is de argumentatie *meervoudig*:

- 1 Ik kan niet aanwezig zijn bij de grote vredesdemonstratie.
 [Hoezo niet?]
 1.1 Ik heb moeilijke voeten.
 1.2 Ik ben die dag in het buitenland.

Een vergelijking van dit laatste voorbeeld - een oude favoriet van mij - met de eerdere voorbeelden maakt onmiddellijk duidelijk dat de wijze waarop argumentatie beoordeeld moet worden afhankelijk is van de argumentatiestructuur.

Mogelijk ten overvloede geef ik nog één voorbeeld. Het is afkomstig uit een serie interviews met kinderen in *Vrij Nederland*, waarin gevraagd werd of ze voor de doodstraf waren:

Nee, daar ben ik tegen. Dat hoeft toch helemaal niet. Levenslang is net zo erg. En het leven is er niet om het af te nemen van een crimineel.

In dit betoogje geeft het geïnterviewde meisje twee meervoudige (hoofd)argumenten tegen de doodstraf: 'Dat hoeft toch helemaal niet' en 'Het leven is er niet om het af te nemen van een crimineel.' Haar argumentatie komt erop neer dat de doodstraf overbodig is en dat men niet het recht heeft te beschikken over andermans leven, zelfs niet als het om het leven van een crimineel gaat. De twee hoofdargumenten kunnen elk als een zelfstandige verdediging worden opgevat, want zelfs als de doodstraf niet overbodig zou zijn, dan zou het

argument dat men niet het recht heeft over andermans leven te beschikken nog steeds afdoende kunnen zijn. Omdat het eerste hoofdargument, 'Dat hoeft toch helemaal niet', op zijn beurt ondersteund wordt met een ander (sub)argument, 'Levenslang is net zo erg', is hier tevens sprake van een *onderschikkende argumentatiestructuur*.

Regels voor een kritische discussie en drogredenen

Om ervoor te zorgen dat een verschil van mening ook werkelijk tot een oplossing kan worden gebracht, dienen de partijen die dit nastreven bepaalde basisprincipes voor een constructieve gedachteswisseling in acht te nemen. Deze 'regels voor een kritische discussie' zijn zodanig dat iedereen die de pretentie heeft anderen door middel van argumentatie te willen overtuigen er in redelijkheid aan kan worden gehouden. Elke overtreding van één van de regels bemoeilijkt het oplossen van een verschil van mening en wordt daarom als een 'drogreden' aangemerkt. Uitgaande van een expliciete discussie-situatie, luiden de tien geboden als volgt:

(1) De vrijheidsregel

De discussianten mogen elkaar niet beletten standpunten of twijfel naar voren te brengen.

Overtreding van de vrijheidsregel kan bijvoorbeeld inhouden dat een bepaald standpunt taboe wordt verklaard: 'Dat kun je na moeders dood niet meer zeggen.' Als de tegenpartij belemmerd wordt een standpunt naar voren te brengen door hem persoonlijk aan te vallen, is dat een (variant van het) *argumentum ad hominem*: 'Wat weet u als bakker nu van beleid?' Een andere bekende drogreden die een overtreding van de vrijheidsregel inhoudt, is het *argumentum ad baculum*, waarbij de tegenpartij door middel van dreiging onder druk wordt gezet om een standpunt of twijfel

in te slikken: ‘U moet zelf weten of u dit standpunt handhaaft, maar het is misschien wel goed om te weten dat ik lid ben van de bond.’

(2) *De verdedigingsplichtregel*

Een discussiant die een standpunt naar voren brengt, is verplicht dit desgevraagd te verdedigen.

Als de verdedigingsplichtregel wordt overtreden, maakt de betreffende discussiant zich schuldig aan de drogreden van het ontduiken van de bewijslast (‘Dat ik gelijk heb behoeft geen betoog meer’) of de drogreden van het verschuiven van de bewijslast: ‘Toon jij eerst maar eens aan waarom dat dan niet zo zou zijn.’

(3) *De standpuntregel*

Een aanval op een standpunt moet betrekking hebben op het standpunt dat ook werkelijk door de andere partij naar voren is gebracht.

Overtreding van de standpuntregel heeft tot gevolg dat iemand een fictief standpunt in de schoenen wordt geschoven of dat iemands standpunt vertekend wordt. In beide gevallen spreekt men van de drogreden van de ‘stroman’: ‘Jij vindt dus dat zuiderlingen achterlopen’ tegen iemand die alleen maar beweerd heeft dat de leraren aan het gymnasium in Helmond niet zo best zijn.

(4) *De relevantieregel*

Een standpunt mag alleen worden verdedigd door argumentatie naar voren te brengen die op dit standpunt betrekking heeft.

Het naar voren brengen van irrelevante argumentatie of zelfs van non-argumentatie zijn drogredenen die het gevolg zijn van het overtreden van de relevantieregel. Irrelevante argumentatie is uiteraard argumentatie die

niet op het verdedigde standpunt slaat; non-argumentatie kan bijvoorbeeld bestaan uit opscheppen over zichzelf in plaats van argumenten te geven.

(5) *De verzwegen-argumentregel*

Iemand mag de tegenpartij niet ten onrechte verzwegen argumenten toeschrijven of zich aan de verantwoordelijkheid voor een van zijn eigen verzwegen argumenten onttrekken.

Als de overtreding van de verzwegen-argumentregel inhoudt dat er een invulling van het verzwegen argument wordt gegeven die verder gaat dan waar de andere partij aan kan worden gehouden, bestaat de drogreden uit het opblazen van wat er verzwegen is: ‘Jij beweert eigenlijk impliciet dat cijfers uitsluitend geven over de didactische capaciteiten van de leraren’ tegen iemand die zegt dat de leraren in Helmond niet goed zijn omdat de cijfers er gemiddeld meer dan een punt lager liggen dan elders. Als de overtreding inhoudt dat iemand ontkent gebonden te zijn aan een correcte invulling van een door hem of haar verzwegen argument, dan is loochenen van wat er verzwegen is de drogreden.

(6) *De uitgangspuntregel*

Iemand mag niet ten onrechte iets als gemeenschappelijk uitgangspunt presenteren of ten onrechte ontkennen dat iets een gemeenschappelijk uitgangspunt is.

Bij een overtreding van de uitgangspuntregel die inhoudt dat iets ten onrechte als een gemeenschappelijk uitgangspunt wordt voorgesteld, kan er gemakkelijk een cirkelredenering ontstaan doordat het argument en het standpunt op hetzelfde neerkomen: ‘Die boot is van mij; hij is mijn eigendom.’ Het in twijfel trekken van een gemeenschappelijk uitgangspunt gebeurt vaak op een zo geraffineerde manier dat het de tegenpartij (en zeker der-

den die van de discussie kennis nemen) niet meteen opvalt.

(7) *De argumentatieschemaregel*

Een standpunt mag niet als afdoende verdedigd worden beschouwd als de verdediging niet plaatsvindt door middel van een geschikt argumentatieschema dat correct is toegepast.

Een overtreding van de argumentatieschemaregel doordat er een argumentatieschema wordt toegepast dat in dat specifieke geval niet mag worden toegepast, is bijvoorbeeld het gebruik van analogie-argumentatie in het strafrecht. Een van de vele treffende gevallen van het verkeerd toepassen van een bepaald argumentatieschema is *post hoc ergo propter hoc* (daarna dus daardoor). De cabaretier Theo Maassen leverde daarvan een grappig voorbeeld, toen hij in zijn programma ‘Bepaalde dingen’ enthousiast uitriep:

Ik discrimineer niet, ik constateer alleen feiten. Vroeger was er nooit iets aan de hand met het milieu. Nu heb je al die buitenlanders, zit er opeens een gat in de ozonlaag! Rara, hoe zou dat toch komen?

(8) *De geldigheidsregel*

De redeneringen die in de argumentatie tot uitdrukking worden gebracht, moeten geldig zijn of door explicitering van verzwegen argumenten geldig kunnen worden gemaakt.

Bij het overtreden van de geldigheidsregel kan bijvoorbeeld de drogreden optreden van het verwarren van noodzakelijke en voldoende voorwaarden of die van het zonder meer gelijkstellen van eigenschappen van delen en gehelen. Het laatste gebeurt bijvoorbeeld in de argumentatie ‘Die vrouw is zwaar, want ze heeft zware borsten.’

(9) *De afsluitingsregel*

Een mislukte verdediging van een

standpunt moet ertoe leiden dat de protagonist zijn standpunt intrekt en een afdoende verdediging van een standpunt dat de antagonist zijn twijfel aan het standpunt intrekt.

Een gevolg van overtreding van de afsluitingsregel kan zijn dat geconcludeerd wordt dat het standpunt waar is omdat het tegendeel niet is aangetoond. Deze drogreden staat bekend als het *argumentum ad ignorantiam*: ‘Nu niet is aangetoond dat xtc schadelijk is, mogen we besluiten dat xtc geen kwaad kan.’

(10) *De taalgebruiksregel*

De discussianten mogen geen formuleringen gebruiken die onvoldoende duidelijk of verwarrend dubbelzinnig zijn en moeten de formuleringen van de tegenpartij zo correct mogelijk interpreteren.

Onduidelijkheid of ambiguïteit kan gemakkelijk tot onduidelijkheids- of ambiguïteitsdrogredenen leiden. Een klassiek, maar verzocht voorbeeld hiervan is de volgende redenering:

Na haar eindexamen was Loesje helemaal gek. Gekken moeten worden opgesloten. Dus Loesje moet worden opgesloten.

Uiteraard zijn drogredenen in hun meest onverhulde vorm in de regel het minst gevaarlijk. Het gevaar om in een ambiguïteitsdrogreden te trappen is bijvoorbeeld minder groot bij de aangehaalde redenering over Loesje dan wanneer er in een ingewikkelde discussie een wat verschillende betekenis wordt gegeven aan bepaalde abstracte sleuteltermen zoals ‘democratie’. Als niet duidelijk is dat de één daar iets anders onder verstaat dan de ander, dan lijkt men het soms al gauw eens zonder dat dit werkelijk zo is (‘pseudo-enigheid’).

Slot

Ik heb in dit artikel een – vanzelfsprekend vluchtige – indruk gegeven van enkele kernbegrippen uit de argumentatietheorie. Deze begrippen zijn mijns inziens van groot belang voor het onderwijs in het analyseren, beoordelen en presenteren van argumentatie in betogen en discussies. De leerlingen moeten, om aan de nieuwe ‘eindtermen’ te kunnen voldoen, immers systematisch getraind zijn in het zorgvuldig behandelen van argumentatieve teksten. Pas als zij zich alle kernbegrippen goed eigen hebben gemaakt, kunnen leerlingen leren een adequaat analytisch overzicht te maken van het overtuigingsproces dat in een betoog of een discussie plaatsvindt, een verantwoorde beoordeling te geven van de kwaliteit ervan en zichzelf in woord en geschrift argumentatief zo sterk mogelijk te weren.

LITERATUUR

Eemeren, F.H. van & Grootendorst, R. (1984). Wat hebben we ook weer? Argumentatieleer! In Paassen, W. van, Rijlaarsdam, G. & Zwitserlood, F. (red.), *Taalbeschouwing voor gevorderden. Een bundel artikelen over enkele aspecten van de taalbeschouwing in de bovenbouw* (pp. 112-130). 's-Hertogenbosch: Malmberg.

Eemeren, F.H. van, Grootendorst, R. & Snoeck Henkemans, A.F. (1995). *Argumentatie. Inleiding in het analyseren, beoordelen en presenteren van betogen*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Eemeren, F.H. van, Grootendorst, R., Snoeck Henkemans, A.F., Blair, J.A., Johnson, R.H., Krabbe, E.C.W., Plantin, Ch., Walton, D.N., Willard, Ch.A., Woods, J. & Zarefsky, D. (1996). *Handboek Argumentatietheorie. Historische achtergronden en hedendaagse ontwikkelingen*. Groningen: Martinus Nijhoff.

Argumentatievragen bij de nieuwe examenteksten Nederlands, hoe moeilijk zijn die eigenlijk voor leerlingen?

LEONTINE VAN DEN BERG EN ANTOINE BRAET

‘Veel te moeilijk.’ Dat hoor je veel docenten Nederlands zeggen over de argumentatievragen op het nieuwe centraal examen. Anderen denken dat het wel meevalt. Aan meningen geen gebrek, maar wel aan relevante feiten. Daarom besloten wij een honderdtal leerlingen uit 5-vwo een nieuw examen met argumentatievragen af te nemen. Eerst kregen ze een lessenserie die op de examenopgave voorbereidde. Zowel over die lessenserie als over de resultaten bij de examen-opgave brengen we hier verslag uit. Daaruit wordt duidelijk dat de optimisten en de pessimisten allebei een beetje gelijk lijken te hebben. Analyse vragen lijken (veel) eenvoudiger dan menigeen denkt, beoordelingsvragen daarentegen (veel) moeilijker. Waarin zit dat?

1 Inleiding

Zoals intussen ruimschoots bekend is, zullen de havo- en vwo-leerlingen straks op het centraal examen Nederlands twee teksten krijgen. Bij één van die teksten zullen vragen over de gebruikte argumentatie gesteld worden. Volgens de eindtermen moeten de leerlingen de argumentatie kunnen analyseren én beoordelen. Als in een tekstgedeelte bijvoorbeeld geargumenteed wordt op basis van een vergelijking, dan moeten de leerlingen eerst kunnen vaststellen dat er sprake is van vergelijkingsargumentatie en vervolgens kunnen

beoordelen of de gemaakte vergelijking wel opgaat.

De argumentatievragen zullen pas na verloop van enkele jaren een substantieel deel van het examen uitmaken. Niet alleen gaat het om nieuwe stof, het is ook nog niet bekend hoe de leerlingen de vragen zullen maken. Verder zal nog moeten blijken in hoeverre leerlingen voor dit nieuwe type vragen opgeleid kunnen worden.

Hoewel de examen- en onderwijspraktijk de komende jaren hierover vanzelf meer helderheid zullen scheppen, leek het gewenst via een gecontroleerd experiment zo snel mogelijk meer te weten te komen. Vandaar het onderzoek (Van den Berg 1999) waarover dit artikel gaat. Het werd in het voorjaar van 1999 verricht onder zo'n honderd leerlingen van 5-vwo, uit vier klassen van twee scholen.

Het onderzoek was toegespitst op de twee belangrijkste en moeilijkste eindtermen, die in de toekomst zeker in veel examenvragen zullen terugkeren: eindterm 21 over typen redeneringen (ook argumentatiesoorten of -schema's genoemd) en eindterm 23 over drogredenen. Bij de drogredenen ging het alleen om het onjuiste gebruik van typen redeneringen (zie Braet 1999, 50). De belangrijkste onderzoeksvraag was hoe goed leerlingen zijn in het benoemen en het beoordelen van argumentaties-